

II

(Comunicări)

DECLARAȚII COMUNE

CONSILIU

Declarație comună a Consiliului și reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului European și a Comisiei Europene

(2008/C 25/01)

CONSENSUL EUROPEAN PRIVIND AJUTORUL UMANITAR**Provocarea acțiunii umanitare**

1. Ajutorul umanitar reprezintă o expresie fundamentală a valorii universale a solidarității între popoare și un imperativ moral.
2. Crizele umanitare includ atât dezastrele naturale, cât și cele provocate de om. Impactul lor este din ce în ce mai grav, fiind legate de mai mulți factori, cum ar fi natura în schimbare a conflictelor, schimbările climatice, concurența tot mai acerbă pentru accesul la sursele de energie și la resursele naturale, sărăcia extremă, guvernarea deficitară și situațiile de instabilitate. Principalele victime sunt civilii, adesea cei mai săraci și mai vulnerabili dintre ei, majoritatea acestora locuind în țările în curs de dezvoltare. Crizele umanitare au condus la un număr însemnat de persoane strămutate, atât refugiați, cât și persoane strămutate în interiorul țării.
3. Actorii umanitari se confruntă în prezent cu o serie de provocări majore. Există o tendință tot mai accentuată de ignorare sau de încălcare flagrantă a dreptului internațional, inclusiv a dreptului internațional umanitar, a drepturilor omului și a dreptului refugiaților. „Spațiul umanitar” necesar pentru a putea avea acces la populațiile vulnerabile, precum și siguranța și securitatea personalului umanitar, trebuie să rămână condiții prealabile esențiale pentru acordarea ajutorului umanitar și pentru acordarea asistenței de către Uniunea Europeană (UE) și partenerii săi din domeniul umanitar, inclusiv protecția persoanelor afectate de crize, cu respectarea principiilor neutralității, imparțialității, umanității și independenței acțiunii umanitare, consacrate de dreptul internațional, în special de dreptul internațional umanitar.
4. Ajutorul umanitar acordat de UE este o competență comună a statelor membre și a Comunității Europene ⁽¹⁾. Este rodul unei tradiții îndelungate și reflectă diversitatea actorilor implicați. Acțiunea umanitară a UE se constituie în cadrul unei abordări internaționale globale din care mai fac parte Națiunile Unite, Crucea Roșie/Mișcarea Semilunii Roșii, ONG-urile umanitare și alți actori, în vederea sprijinirii răspunsurilor locale la crizele umanitare în baza unei abordări bazate pe un parteneriat cu comunitățile afectate. Autoritățile naționale din țările care traversează o criză rămân principalii responsabili pentru protecția populațiilor care se confruntă cu un dezastru.
5. Uniunea, în mod colectiv, furnizează în prezent partea cea mai mare a ajutorului public umanitar la nivel internațional, constituit din contribuțiile bilaterale ale Comunității și ale statelor membre ale UE. Astfel, UE are atât experiență, cât și datoria de a asigura o contribuție globală eficientă și adecvată răspunsului umanitar, care participă la efortul umanitar internațional de ajutorare a persoanelor aflate la nevoie, și abordează în mod adecvat provocările cu care se confruntă în prezent actorii umanitari.
6. Consensul european privind ajutorul umanitar oferă o viziune comună care orientează acțiunea UE în domeniul ajutorului umanitar în țările terțe, atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul Comunității. Această viziune comună constituie subiectul primei părți a declarației; cea de-a doua parte stabilește abordarea Comunității Europene în ceea ce privește ajutorul umanitar pentru a orienta aplicarea viziunii sale la nivelul Comunității și definește alte priorități specifice pentru acțiuni concrete la nivelul Comunității.

⁽¹⁾ Ajutorul umanitar comunitar se bazează pe articolul 179 (cooperare pentru dezvoltare) al Tratatului de instituire a Comunității Europene.

7. Consensusul european privind ajutorul umanitar este convenit de Consiliu și reprezentanții guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, de Parlamentul European și de Comisia Europeană. Prin aceasta, dorim să reafirmăm angajamentul nostru față de principiile care stau la baza ajutorului umanitar al UE, să sporim angajamentele existente pentru stabilirea unor bune practici umanitare la nivelul UE, în parteneriat cu alți actori umanitari, și să punem bazele unei conlucrări mai strânse pentru a asigura aplicarea cea mai eficientă a ajutorului umanitar al UE în anii următori.

PARTEA ÎNTÂI — VIZIUNEA UE ASUPRA AJUTORULUI UMANITAR

1. Obiectiv comun

8. Obiectivul ajutorului umanitar al UE este acela de a oferi un răspuns urgent, bazat pe necesități, destinat protejării vieții, prevenirii și alinării suferinței umane și menținerii demnității umane oriunde este nevoie, atunci când guvernele și actorii locali sunt depășiți de situație, se află în imposibilitatea de a acționa sau nu doresc să acționeze. Ajutorul umanitar al UE cuprinde acțiuni de asistență, ajutor și asigurare a protecției populației în scopul de a salva și proteja vieți omenești în timpul crizelor umanitare sau ulterior acestora, precum și desfășurarea unor acțiuni care facilitează sau permit un acces liber la persoanele aflate la nevoie și punerea la dispoziție în mod liber a acestei asistențe. Asistența umanitară a UE este oferită ca răspuns la crize provocate de om (inclusiv urgențe complexe) și la dezastre naturale, după cum este necesar.

9. Răspunsul local în situații de criză și reducerea riscului de producere a dezastrelor, inclusiv gradul de pregătire și refacere în caz de dezastre, sunt esențiale pentru salvarea vieților omenești și permit comunităților să își crească gradul de rezistență la situații de urgență. Acțiunile de consolidare a capacităților de prevenire și reducere a impactului dezastrelor, precum și de îmbunătățire a răspunsului umanitar fac, de asemenea, parte din ajutorul umanitar al UE.

2. Principii comune și bune practici

2.1. Principii umanitare fundamentale

10. UE se angajează ferm să respecte și să promoveze principiile umanitare fundamentale ale umanității, neutralității, imparțialității și independenței. Această abordare principială este esențială pentru acceptarea UE ca partener și pentru capacitatea Uniunii și a actorilor umanitari în general de a acționa pe teren în contexte politice și de securitate adesea complexe. Percepția față de UE și angajamentul acesteia de a respecta aceste principii fundamentale în acțiunile umanitare sunt legate de comportamentul și implicarea pe teren a tuturor actorilor UE.

11. Principiul umanității presupune că suferința umană trebuie combătută oriunde apare, cu o atenție deosebită pentru cele mai vulnerabile segmente ale populației. Trebuie respectată și protejată demnitatea tuturor victimelor.

12. Neutralitatea presupune că ajutorul umanitar nu favorizează nicio parte într-un conflict armat sau altfel de diferend.

13. Imparțialitatea denotă faptul că ajutorul umanitar trebuie oferit numai pe baza necesității, fără discriminare între populațiile afectate sau în rândul acestora.

14. Respectul pentru independență înseamnă autonomia obiectivelor umanitare în raport cu obiectivele politice, economice, militare sau de altă natură și trebuie să garanteze că singurul scop al ajutorului umanitar rămâne ușurarea și prevenirea suferinței victimelor crizelor umanitare.

15. Ajutorul umanitar al UE nu este un instrument de gestionare a crizelor.

2.2. Dreptul internațional

16. UE va sprijini cu tărie și consecvență respectarea dreptului internațional, inclusiv a dreptului umanitar internațional⁽¹⁾, a drepturilor omului și a dreptului refugiaților. În 2005, UE a adoptat Orientările privind promovarea respectării dreptului internațional umanitar. UE se angajează să operaționalizeze aceste orientări în relațiile sale externe⁽²⁾.

17. UE amintește angajamentul față de responsabilitatea protejării, în conformitate cu Rezoluția 60/1 a Adunării Generale a ONU din 24 octombrie 2005 (rezultatul Reuniunii mondiale la nivel înalt din 2005). Fiecare stat poartă responsabilitatea protejării propriilor populații împotriva genocidului, crimelor de război, purificării etnice și crimelor împotriva umanității. Întreaga comunitate internațională, prin intermediul Națiunilor Unite, are, de asemenea, responsabilitatea de a proteja populațiile împotriva acestor crime. În cazul în care autoritățile naționale nu reușesc în mod evident să asume responsabilitatea protejării, comunitatea internațională a confirmat că este pregătită să întreprindă acțiuni colective prin intermediul Consiliului de Securitate al ONU.

2.3. Bunele practici privind acțiunile umanitare

18. Deși recunosc existența unei diversități de competențe, ordin de mărime și modalități specifice aplicabile ajutorului umanitar în cadrul UE, toți donatorii UE se angajează, convenind asupra acestui consens european, să respecte principiile bunelor practici privind acțiunile umanitare (GHD) și să colaboreze între ei și cu alți actori pentru aplicarea bunelor practici privind acțiunile umanitare⁽³⁾. Aceasta presupune alocarea fondurilor umanitare proporțional cu necesitățile și pe baza evaluării necesităților.

⁽¹⁾ Statele membre sunt parte la Convențiile de la Geneva și Protocoalele lor adiționale (1977).

⁽²⁾ Orientările UE privind promovarea respectării dreptului internațional umanitar (JO C 327, 23.12.2005, p. 4).

⁽³⁾ Principiile și bunele practici privind acțiunile umanitare, Stockholm, 17 iunie 2003; adoptate de OCDE-CSD în aprilie 2006.

19. Ca Uniune, intenționăm să promovăm o dezbatere largă asupra unor elemente legate de bunele practici privind acțiunile umanitare pentru a ne asigura că bunele practici privind ajutorul se traduc printr-o asistență mai bună pentru persoanele care se confruntă cu crize umanitare.

20. UE recunoaște că nivelul global al necesităților umanitare presupune o abordare internațională consolidată în parteneriat cu alți actori, inclusiv încurajarea ajutorului financiar din partea unor donatori publici și binefăcători privați, noi și recenți, care respectă principiile umanitare.

21. Parteneriatul se află în centrul aplicării ajutorului umanitar, iar UE va saluta o abordare mai largă a parteneriatului internațional, din care fac parte donatorii, partenerii de aplicare și alți actori implicați, pentru o acțiune umanitară eficientă, pe baza standardelor și bunelor practici existente.

2.4. Relația cu alte politici

22. Principiile care se aplică ajutorului umanitar sunt specifice și diferite de alte forme de ajutor. Ajutorul umanitar al UE, inclusiv refacerea imediată, ar trebui, acolo unde este posibil, să stabilească obiective de dezvoltare pe termen lung, fiind strâns legat de cooperarea pentru dezvoltare ale cărei principii și practici sunt descrise în „Consensul european privind dezvoltarea” ⁽¹⁾. Ajutorul umanitar al UE este acordat în situații în care se pot aplica în paralel și alte instrumente legate de gestionarea crizelor, protecția civilă și asistența consulară. Prin urmare, UE se angajează să asigure coerența și complementaritatea răspunsului său la crize, utilizând diferitele instrumente mobilizate în modul cel mai eficient cu putință. De aceea, UE ar trebui să depună mai multe eforturi pentru o conștientizare și o luare în considerare mai sistematică a principiilor și considerentelor umanitare în activitatea sa din cadrul instituțiilor.

2.5. Aspectele legate de gen din cadrul ajutorului umanitar

23. Recunoscând necesitățile, capacitățile și contribuțiile diferite ale femeilor, fetelor, băieților și bărbaților, UE subliniază importanța integrării considerentelor legate de gen în cadrul ajutorului umanitar.

24. UE recunoaște că participarea activă a femeilor în ajutorul umanitar este esențială și se angajează să promoveze această implicare.

⁽¹⁾ Declarație comună a Consiliului și reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului European și a Comisiei Europene privind politica de dezvoltare a Uniunii Europene. „Consensul European” (JO C 46, 24.2.2006, p. 1).

3. Cadru comun pentru acordarea ajutorului umanitar al UE

3.1. Coordonare, coerență și complementaritate

25. UE sprijină cu tărie rolul de coordonare centrală și globală al Națiunilor Unite, în special al Biroului pentru coordonarea afacerilor umanitare (OCHA), în promovarea unui răspuns internațional coerent în caz de crize umanitare. Acest rol este mult mai puternic atunci când OCHA are o prezență activă pe teren (și este desemnat un coordonator umanitar care este prezent la fața locului). O coordonare UE mai accentuată ar consolida răspunsul umanitar internațional global, inclusiv eforturile concertate care vizează îmbunătățirea sistemului umanitar, și ar întări, de asemenea, dorința UE de a coopera îndeaproape cu alți actori umanitari.

26. Prin urmare, fără a aduce atingere competențelor și tradițiilor lor respective, donatorii umanitari ai UE vor colabora în cadrul unei coordonări UE consolidate și prin promovarea bunelor practici în vederea promovării viziunii comune a UE într-un mod flexibil și complementar, care să consolideze eforturile internaționale. Aceasta înseamnă că UE va dori să acționeze în mod concertat pentru a proteja „spațiul umanitar” și a optimiza răspunsul umanitar global, inclusiv identificarea deficiențelor și sprijinirea unei acordări bine organizate a ajutorului corespunzător acolo unde este cel mai necesar.

27. Donatorii umanitari din UE vor depune eforturi pentru a aplica bune practici privind acțiunile umanitare printr-o înțelegere comună a necesității și răspunsurilor corespunzătoare și prin eforturi concertate care vizează evitarea redundanței și asigurarea evaluării adecvate a necesităților și acoperirea acestora. Un accent deosebit ar trebui pus pe coerența strategiilor de răspuns la o criză dată și pe conlucrarea, pe teren, în cadrul unui parteneriat.

28. UE va pune accentul pe:

— schimbul de informații în timp real privind evaluările situației și intențiile de răspuns la crize specifice (la nivelul sediilor centrale și pe teren),

— consolidarea schimbului la nivelul politicilor privind strategiile de ajutor și intervenție, inclusiv sub forma unui forum adecvat pentru dezbaterile periodice din cadrul Consiliului pe teme de politici,

— schimburi în vederea dezvoltării bunelor practici și a împărtășirii experienței sectoriale,

— garantarea integrării sistematice a învățămintelor desprinse în urma răspunsului la crize.

29. UE va contribui la definirea programului umanitar internațional și va colabora la eforturile de susținere a aspectelor umanitare, precum și în cadrul forumurilor internaționale.

30. Fără a aduce atingere principiilor umanitare ale neutralității și independenței, UE se angajează să asigure coerența politicilor, complementaritatea și eficiența acestora, utilizându-și influența și toate instrumentele de care dispune pentru a aborda cauzele care stau la baza crizelor umanitare. Ajutorul umanitar și cooperarea pentru dezvoltare îndeosebi, precum și diferitele instrumente disponibile pentru aplicarea măsurilor de stabilitate, vor fi folosite într-un mod coerent și complementar, în special în situații tranzitorii și de instabilitate, în scopul de a utiliza la întregul potențial ajutorul și cooperarea pe termen lung și scurt.

3.2. Furnizarea unui ajutor adecvat și eficient

31. Ajutorul umanitar ar trebui alocat în mod transparent pe baza necesităților identificate și a gradului de vulnerabilitate. Aceasta înseamnă că destinatarii ajutorului ar trebui identificați pe baza unor criterii obiective verificabile și că ajutorul ar trebui furnizat în așa fel încât necesităților definite ca fiind prioritare să le corespundă fonduri adecvate.

32. Pentru a asigura o alocare adecvată, eficientă, echitabilă și flexibilă a ajutorului, trebuie aplicată o abordare riguroasă a evaluării necesităților atât la nivel global, cât și la nivel local. Ținând seama de inițiativele existente, UE va încerca să promoveze o înțelegere comună a evaluării necesităților la nivelul UE în scopul îmbunătățirii practicilor curente și al aplicării acestora. UE subliniază din nou importanța unei colaborări strânse cu partenerii internaționali în evaluarea necesităților. O analiză a necesităților globale presupune obținerea unui acord privind metodologia adecvată și principiile de programare. Evaluările, în cunoștință de cauză, ale necesităților locale, în special în primele etape ale unei crize bruște, necesită o prezență pe teren și experiență adecvate, informații fiabile și o stabilire clară a priorităților. Atunci când sunt desfășurate, echipele ONU de coordonare și evaluare a dezastrelor (UNDAC) au un rol central în evaluarea situației de pe teren.

33. UE se angajează să asigure un răspuns echilibrat între diferitele crize, bazat pe necesități, în care este inclus și ajutorul în cazul crizelor prelungite. Crizele uitate sau crizele în care intervenția este deosebit de dificilă și în care răspunsul umanitar internațional global este inadecvat justifică o atenție specială din partea UE. Necesitățile neglijate în cadrul răspunsului la crize specifice presupune, de asemenea, o atenție deosebită.

34. În contextul umanitar, ajutorul alimentară de urgență este o parte integrantă și importantă a unei strategii de răspuns umanitar pe termen scurt care vizează să răspundă necesităților unor populații vulnerabile. În consecință, ajutorul alimentară de urgență trebuie bazat pe o evaluare riguroasă și transparentă a necesităților, ceea ce oferă o analiză a modului cel mai adecvat și pertinent de a îmbina ajutorul alimentară și cel nealimentară, și ține seama de riscul afectării nejustificate a piețelor. Asocierea ajutorului alimentară

cu alte forme de ajutor de subzistență ajută la îmbunătățirea mecanismelor de adaptare ale populațiilor afectate.

35. Atunci când este posibil, fără a afecta în mod nejustificat piețele, ajutorul din care face parte ajutorul alimentară ar trebui să provină din resursele existente la nivel regional și local. Folosirea acestor resurse permite nu numai evitarea unor costuri financiare și de mediu suplimentare, ci și implicarea capacităților locale și promovează economia locală și regională. Modalitățile inovatoare de acordare a ajutorului, incluzând cele care nu se bazează pe produse de bază (precum plăți în numerar sau bonuri), ar trebui, de asemenea, luate în considerare.

36. UE se va asigura că promisiunile de ajutor umanitar sunt urmate de angajamente și alocări rapide, corelate cu evaluări ale necesităților, care se adaptează, după caz, unor circumstanțe în schimbare.

37. Ajutorul umanitar trebuie să se bazeze pe necesități evaluate, mai degrabă decât pe ținte specifice. Totuși, există un deficit important de fonduri la nivel global în ceea ce privește răspunsul la necesitățile umanitare existente. Se anticipează că necesitatea de asistență umanitară va crește pe termen scurt și mediu ca urmare a factorilor demografici, politici/de securitate și de mediu (inclusiv schimbările climatice). Un răspuns adaptat necesităților umanitare poate necesita astfel mobilizarea mai multor resurse la nivel internațional, inclusiv făcând apel la o bază extinsă de donatori.

38. În mod colectiv, UE furnizează deja partea cea mai semnificativă a ajutorului public umanitar la nivel internațional. UE se angajează deja să crească la nivel global ajutorul public pentru dezvoltare (ODA), din care provin, de asemenea, contribuțiile pentru ajutorul umanitar. UE dorește să își demonstreze angajamentul față de răspunsul umanitar prin mobilizarea unor fonduri adecvate, bazate pe necesități evaluate, pentru ajutorul umanitar. Din acest punct de vedere, ar trebui evaluată măsura adecvării resurselor Comunității Europene disponibile pentru ajutorul umanitar în lumina acestui avantaj comparativ. Statele membre ar trebui să aibă în vedere creșterea contribuțiilor lor bilaterale la ajutorul umanitar în cadrul ODA global.

39. În cadrul unui răspuns la o necesitate umanitară, trebuie să se țină seama de aspectele vulnerabile particulare. În acest context, UE va acorda o atenție deosebită femeilor, persoanelor în vârstă, bolnavilor și persoanelor cu dizabilități, și abordării necesităților lor specifice. Mai mult, strategiile de protecție împotriva violenței sexuale și a violenței bazate pe gen trebuie incluse în toate aspectele asistenței umanitare.

3.3. Calitate, eficiență și responsabilitate ⁽¹⁾

40. Abordarea aspectelor legate de rapiditate și calitate sunt două criterii esențiale în procesul de acordare eficientă a

⁽¹⁾ Principiile, standardele și criteriile de evaluare a ajutorului umanitar sunt prezentate în anexa la această declarație comună.

ajutorului umanitar. În calitate de donatori, ne revine responsabilitatea de a veghea ca ajutoarele acordate să fie cea mai potrivită opțiune și să fie corespunzătoare scopurilor cărora le-au fost destinate. De aceea, acțiunea umanitară nu ar trebui să se abată de la o serie de standarde și principii recunoscute la nivel internațional. Aceste principii și standarde au fost incluse în „Codul deontologic al Crucii Roșii Internaționale, al mișcării Semilunii Roșii și al ONG-urilor pentru intervențiile de urgență” ⁽¹⁾, și integrate global în „Carta umanitară”. Au fost stabilite standarde minime recunoscute pe scară largă pentru răspunsul în caz de dezastru în general și pentru fiecare sector, inclusiv în cadrul proiectului Sphere ⁽²⁾. Aceste principii pentru furnizarea de ajutor sunt corelate cu criteriile internațional acceptate OCDE-CSD, de evaluare a ajutorului umanitar ⁽³⁾. UE apreciază pozitiv activitatea din cadrul programului Legile, regulile și principiile internaționale privind răspunsul în caz de dezastru (International Disaster Response Laws, Rules and Principles — IDRL).

41. UE subscrie pe deplin la aceste principii, standarde și criterii de evaluare care, împreună cu inițiativa GHD, constituie cadrul general care asigură o abordare bazată pe criterii calitative pentru furnizarea ajutorului umanitar al UE.
42. Pentru a avea un impact maxim, politicile din diferitele zone sectoriale ale intervenției ajutorului umanitar, cum ar fi sănătatea, nutriția, apa și instalațiile sanitare, ajutorul de subzistență și protecția trebuie adaptate contextului și destinatarilor. Principiul de „a nu face rău” este cerința minimă care stă la baza acestor politici și abordări ale ajutorului, ceea ce înseamnă, de asemenea, că anumite considerente de mediu și pe termen lung trebuie luate în considerare de la bun început chiar și în cazul intervențiilor de urgență pe termen scurt.
43. În contextul ajutorului umanitar, responsabilitatea se referă atât la responsabilitatea față de cetățenii europeni, în ceea ce privește buna utilizare a fondurilor publice, cât și la responsabilitatea față de cei aflați la nevoie din țările care se confruntă cu o criză umanitară, asigurându-se că ajutorul este adaptat circumstanțelor și este furnizat într-un mod care îmbunătățește perspectivele de redresare.
44. UE va analiza cu atenție aportul calitativ și indicatorii de performanță, criteriile de cost-eficacitate (de exemplu, costurile generale în raport cu ajutorul efectiv acordat destinatarilor), precum și, în măsura posibilului, o abordare participativă împreună cu populațiile locale în diferitele etape ale programelor de asistență, în special în cazul crizelor prelungite.
45. Responsabilitatea față de persoanele asistate îl obligă pe furnizorul de ajutor să acționeze în contextul standardelor, principiilor, politicilor și orientărilor de calitate, precum și să promoveze activitățile de pregătire și consolidare a capacităților, asigurând implicarea celor asistați. O abordare bazată pe criterii calitative impune un nivel înalt de

competență din partea partenerilor, obținut prin aplicarea criteriilor de eligibilitate a partenerilor și a monitorizării performanțelor în timpul derulării operațiunii. Asemenea garanții de calitate ar trebui să poată fi atinse de parteneri, în funcție de mărimea lor și de gradul lor de specializare.

46. Astfel, măsurile de responsabilizare includ controlul financiar și raportarea operațiunilor umanitare, evaluarea și măsurarea rezultatelor și eficienței, analiza costurilor și a impactului diferitelor opțiuni de răspuns, asigurarea calității, transparența, abordările participative ale asistenței și comunicarea.
47. Evaluarea periodică și exercițiile bazate pe experiența acumulată pentru verificarea răspunsului la crize date sunt elemente importante pentru îmbunătățirea eficienței ajutorului umanitar. UE s-ar putea implica în mod util în atât în abordările comune, cât și în schimbul de informații despre evaluare efectuat de fiecare donator în parte. Prin urmare, UE va participa la schimburile de informații privind planificarea evaluării, rezultatele și răspunsurile, inclusiv privind calitatea parteneriatului, și va realiza exerciții comune bazate pe experiența acumulată în răspunsurile la crizele majore în care sunt implicați donatori multipli. UE ar trebui să verifice în mod colectiv și periodic furnizarea ajutorului său umanitar global, anual acolo unde este posibil.

3.4. Calitatea și diversitatea în parteneriat

48. În sprijinul capacităților locale, un răspuns rapid și eficient la crizele umanitare depinde de disponibilitatea partenerilor de pe teren, în special a societății civile și a organizațiilor internaționale mandatate, ale căror resurse, legitimitate și experiență le permit să rezolve anumite aspecte specifice ale unei crize.
49. ONU și agențiile sale de ajutor se află în centrul sistemului umanitar internațional ca inițiatori de norme, coordonatori și, de asemenea, agenți majori implicați în furnizarea ajutorului umanitar. În mod similar, Comitetul Internațional al Crucii Roșii are un mandat specializat bazat pe tratatele internaționale și este în numeroase contexte, în special în situațiile conflictuale, unul dintre puținii — dacă nu chiar singurul — parteneri cărora i se permite accesul pentru a oferi protecție și asistență umanitară. Societățile naționale ale Crucii Roșii și Semilunii Roșii, sprijinite de Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie sunt extrem de bine ancorate în comunitățile locale și sunt adesea cel mai bine plasate pentru a oferi un răspuns imediat în caz de dezastru natural. Organizațiile neguvernamentale (ONG) sunt foarte importante în cadrul răspunsului umanitar deoarece flexibilitatea și prezența lor pe teren le permite să distribuie, adesea cu un grad înalt de specializare, cea mai mare parte a ajutorului umanitar internațional. Sunt, de asemenea, o expresie directă a unei atitudini cetățenești active în serviciul cauzei umanitare.

⁽¹⁾ „Principiile codului deontologic al Crucii Roșii Internaționale, al mișcării Semilunii Roșii și al ONG-urilor pentru programele de intervenții de urgență” (1994).

⁽²⁾ „Carta umanitară” Sphere și Standardele minime.

⁽³⁾ Orientările OCDE-CSD pentru evaluarea asistenței umanitare în situații de urgență complexe.

50. UE insistă pe susținerea unei pluralități de parteneri de aplicare a ajutorului umanitar — ONU, Crucea Roșie/Mișcarea Semilunii Roșii și ONG-urile — și confirmă că fiecare dintre aceștia prezintă anumite avantaje în răspunsul la anumite situații sau circumstanțe. Totodată, UE recunoaște și necesitatea unei coordonări, coerențe și complementarități mai strânse între partenerii de aplicare a ajutorului umanitar pe teren.

51. În cadrul UE și la nivel internațional există numeroase abordări ale procesului de selecție și de asigurare a calității partenerilor de aplicare pentru acordarea ajutorului umanitar. Criteriile donatorilor UE pentru selecția partenerilor de aplicare includ profesionalismul și capacitatea de gestiune, capacitatea de a răspunde necesității identificate (capacitate tehnică și logistică, inclusiv prezență și acces), adeziunea la principiile umanitare și la dreptul internațional, precum și la codurile deontologice, orientările și bunele practici internaționale în acordarea ajutorului, cunoștințele sau mandatul de specialitate, raportul cost-eficiență, parteneriatul local și experiența în contexte operaționale, disponibilitatea de a participa la activități de coordonare, responsabilitatea, inclusiv raportarea transparentă a rezultatelor, și calitatea capacității de aplicare, inclusiv buna gestiune financiară. Pe baza diferitelor tradiții, statele membre ale UE și Comisia vor realiza schimburi de informații privind practicile respective de selecție a partenerilor de aplicare.

52. Alocarea ajutorului implică proceduri administrative specifice care variază de la un donator la altul. Toți donatorii UE vor dori să maximizeze ocaziile de flexibilitate din cadrul sistemelor lor și să simplifice procedurile în măsura posibilului pentru a reduce sarcinile administrative asupra organizațiilor care le aplică, asigurând totodată un parteneriat de calitate și o responsabilizare sporită în acordarea ajutorului.

53. Răspunsul local în caz de criză umanitară este o componentă esențială. Actorii locali se află în prima linie în momentul în care se produce subit un dezastru și, tot mai mult, și în centrul răspunsului umanitar în situații de urgență complexe. UE va analiza modalitățile cele mai potrivite în vederea sprijinirii activităților de consolidare a capacităților pentru o îmbunătățire durabilă a răspunsului local în caz de dezastru și încurajează partenerii de aplicare să dezvolte parteneriate cu organizații locale din cadrul comunităților afectate.

3.5. Capacitate și răspuns rapid

54. În cadrul UE, există deja numeroase capacități de desfășurare rapidă a unor echipe de specialiști și de organizare rapidă a acțiunilor de ajutor umanitar sau de ajutor de urgență. UE dorește să evite redundanțele intensificându-și

eforturile de soluționare a deficiențelor de capacitate și folosindu-se de sisteme existente, în special de diferitele antene logistice regionale, în sprijinul eforturilor internaționale.

55. Prin urmare, UE va analiza modalitățile de consolidare a capacității sale de reacție rapidă în caz de crize umanitare prin colaborarea cu ceilalți parteneri și prin exploatarea punctelor forte existente, corelându-și eforturile cu eforturile depuse de comunitatea umanitară la scară mai largă. UE dorește să sprijine eforturile internaționale de identificare și eliminare a deficiențelor de reacție, cum ar fi cele legate de coordonarea internațională a logisticii, transportului, comunicațiilor și acordurilor privind efortul intensificat pentru un răspuns rapid în eventualitatea producerii unor dezastre. UE va promova accesul la serviciile umanitare comune pentru o mare varietate de parteneri.

56. În primul caz, UE va contribui printr-o identificare transparentă și cuprinzătoare a tuturor elementelor capacităților sale actuale pentru a oferi o imagine globală a capacităților existente și potențiale și a defini modalitatea cea mai eficientă de a le utiliza.

3.6. Folosirea resurselor și capacităților militare și de protecție civilă

57. Folosirea resurselor militare și de protecției civile în contextul situațiilor umanitare trebuie să respecte Orientările privind utilizarea resurselor militare și de protecție civilă în situații de urgență complexe ⁽¹⁾ și Orientările de la Oslo privind utilizarea resurselor militare și de protecție civilă în caz de dezastre internaționale ⁽²⁾, în special pentru a nu se abate de la principiile umanitare ale neutralității, umanității, imparțialității și independenței. UE va promova o înțelegere uniformă a acestor orientări. UE va încuraja, de asemenea formarea comună în domeniul dreptului internațional și al principiilor umanitare fundamentale.

Protecția civilă ⁽³⁾

58. Ajutoarele umanitare europene se pot obține în baza diferitelor instrumente comunitare și ale statelor membre, inclusiv din resursele pentru protecția civilă, în care sunt incluse o gamă largă de resurse care sunt sau nu sunt de stat. Aceste resurse, atunci când sunt desfășurate în context umanitar în țări terțe, se află sub comandă civilă și sunt utilizate, în principiu, doar ca răspuns la o solicitare oficială din partea statului afectat. Ajutoarele sunt organizate pe baze bilaterale, prin intermediul ONU sau al Centrului de monitorizare și informare (CMI) în cadrul Mecanismului comunitar pentru protecție civilă. Statele membre își folosesc tot mai mult capacitățile de protecție

⁽¹⁾ Orientări privind folosirea resurselor militare și de protecție civilă în sprijinul activităților umanitare desfășurate de către ONU în situații de urgență complexe (martie 2003).

⁽²⁾ Orientări privind folosirea resurselor militare și de protecție civilă în sprijinul ajutorului de urgență în cazul producerii de dezastre — „Orientările Oslo” (relansate de UN OCHA în noiembrie 2006).

⁽³⁾ În acest context, termenul „protecție civilă” se referă doar la operațiunile de acordare de ajutor. Pe lângă operațiunile de acordare de ajutor, protecția civilă poate fi folosită ca un instrument de gestionare a crizei, conform titlului V din Tratatul Uniunii Europene și ca sprijin pentru asistența consulară.

civilă pentru a răspunde dezastrelor care se produc în țările terțe, în principal ca răspuns la dezastre naturale și la situații de urgență provocate de accidente tehnologice sau de mediu. Atunci când sunt desfășurate într-o criză umanitară, resursele de protecție civilă ar trebui să fie orientate către necesități, complementare cu acțiunile de ajutor umanitar și coerente cu acestea. Prin urmare, este esențial să existe o coordonare corespunzătoare între diferiții actori europeni și diferitele instrumente, și este, de asemenea, esențial să se respecte rolul de coordonare globală al ONU. La nivel de UE, utilizarea resurselor de protecție civilă în cadrul mecanismului este supusă unei cooperări strânse cu Președinția. Personalul de protecție civilă desfășurat în scopuri umanitare va fi întotdeauna neînarmat.

59. În cazul dezastrelor naturale și al situațiilor de urgență provocate de accidente tehnologice și de mediu, resursele de protecție civilă pot avea o contribuție substanțială în cadrul acțiunilor umanitare, pe baza unei evaluări a necesităților umanitare și a posibilelor avantaje pe care le pot oferi în ceea ce privește viteza, specializarea, eficiența și eficacitatea, în special în fazele inițiale ale acțiunii umanitare.
60. În cazul situațiilor de urgență complexe, recurgerea la resursele de protecție civilă ar trebui să constituie mai mult o excepție. Utilizarea acestora în cazul urgențelor complexe, inclusiv în situații de instabilitate, reprezintă o chestiune foarte delicată și sensibilă deoarece există riscul de compromitere a percepției asupra neutralității și imparțialității efortului de ajutorare. Aceasta poate avea ca rezultat expunerea personalului umanitar, ca și a populației afectate, la atacuri venite din partea beligeranților, precum și refuzul accesului la populațiile afectate nu doar în cazul situațiilor de urgență prezente, ci și al celor viitoare. Aceste riscuri trebuie puse în balanță cu urgența nevoilor populației și cu necesitatea acoperirii acestora folosind resursele de protecție civilă.

Resurse militare

61. În anumite condiții speciale, ajutorul umanitar poate utiliza și resurse militare, în special pentru sprijinul logistic și de infrastructură în contextul dezastrelor naturale. UE a elaborat un cadru general pentru utilizarea resurselor de transport deținute sau navlosite de armatele statelor membre și a instrumentelor de coordonare PESC ale statelor membre în sprijinul răspunsului UE în caz de dezastre ⁽¹⁾. Au fost elaborate procedurile operaționale standard. UE a stabilit, de asemenea, acorduri pentru sprijinul militar pentru răspunsul UE în caz de dezastre (identificarea și coordonarea mijloacelor și ale capacităților disponibile) ⁽²⁾. Pentru a se evita orice ambiguitate în stabilirea frontierei dintre operațiunile militare și ajutorul umanitar, este esențial ca resursele și capacitățile militare

să fie folosite doar în situații foarte bine definite ca sprijin al operațiunilor de acordare de ajutor doar „în ultimă instanță”, respectiv în cazurile în care nu există o alternativă civilă comparabilă și doar utilizarea resurselor militare unice ca disponibilitate și capacitate poate răspunde unei nevoi umanitare critice.

62. În cazul în care, în astfel de situații, se folosesc resurse sau capacități militare, trebuie respectată responsabilitatea principală a autorităților competente din statul afectat, precum și rolul și responsabilitatea generală a Organizației Națiunilor Unite în coordonarea acțiunilor internaționale de acordare de ajutor în țările terțe.
63. UE reafirmă că o operațiune umanitară care se folosește de mijloace militare trebuie să își mențină natura și caracterul civil. Aceasta înseamnă că, deși mijloacele militare rămân sub control militar, operațiunea umanitară în ansamblu trebuie să rămână sub controlul și autoritatea globală a organizației umanitare răspunzătoare, în special OCHA și coordonatorul umanitar (care are responsabilitatea globală pentru efortul de ajutorare). Aceasta nu presupune în niciun fel comanda și controlul civil al mijloacelor militare.
64. UE consideră că o coordonare civilo-militară, ca element esențial al interacțiunii dintre actorii civili/umanitari și cei militari implicați într-o acțiune de urgență umanitară, este vitală pentru protejarea și promovarea principiilor umanitare. Coordonarea este facilitată prin dialog, colaborări și acțiuni comune de formare.
65. Uniunea Europeană își afirmă angajamentul că furnizarea de resurse de transport deținute sau navlosite de armatele statelor membre și/sau a altor capacități pentru acțiunile umanitare de salvare de vieți omenești se va face fără niciun cost pentru statul afectat sau actorul care primește ajutorul umanitar. Uniunea Europeană încurajează eforturile sporite ale actorilor militari și umanitari de îmbunătățire a înțelegerii și respectului reciproc în ceea ce privește rolurile și mandatele care le revin și de coordonare a abordărilor posibile de răspuns la dezastru. În acest scop, UE se angajează să trimită oriunde este necesar și oportun ofițeri de coordonare civilo-militară pentru a facilita și a se angaja activ în coordonarea civilo-militară.

4. Acțiunea Umanitară internațională

66. Acțiunea umanitară este o răspundere colectivă la nivel internațional care implică un număr mare de organizații diverse, guverne, comunități locale și persoane. Sprijinirea dezvoltării capacității colective globale de răspuns la crize umanitare reprezintă pentru UE unul dintre elementele de bază ale abordării noastre. UE se angajează să nu creeze mecanisme care să intre în concurență cu mecanismele internaționale existente.

⁽¹⁾ Cadru general pentru resursele de transport deținute sau navlosite de armatele statelor membre și instrumentele de coordonare PESC în sprijinul răspunsului UE în caz de dezastre, doc. 8976/06.

⁽²⁾ Sprijinul militar pentru răspunsul UE în caz de dezastre — identificarea și coordonarea mijloacelor și ale capacităților disponibile, doc. 9462/3/06 REV 3 și doc. 14540/06 + COR 1.

67. Eforturile internaționale de asigurare a unui răspuns umanitar global adecvat au fost sporite de-a lungul ultimilor ani prin reformele sistemului umanitar conduse de ONU în cooperare cu alți actori și donatori umanitari. UE reiterează sprijinul puternic pe care îl acordă reformei sistemului umanitar cu scopul de a asigura un răspuns mai bun pentru cei aflați la nevoie.
68. O provocare importantă o constituie creșterea volumului general de finanțare pentru acțiuni umanitare pentru a răspunde nevoilor tot mai mari. UE sprijină obiectivul de îmbunătățire a predictibilității și flexibilității finanțării umanitare, atât prin mecanisme multilaterale, cât și directe (bilaterale), fiecare prezentând anumite avantaje. În acest scop au fost create noi mecanisme financiare, în special Fondul central de răspuns în situații de urgență (CERF) și Fondurile umanitare comune ⁽¹⁾. Aceste mecanisme noi sunt salutate de UE ca fiind un complement care se adaugă la instrumentele de finanțare disponibile. UE amintește că aceste contribuții la CERF ar trebui să fie suplimentare angajamentelor actuale ⁽²⁾, și nu ar trebui să transfere sprijinul financiar disponibil către alte operațiuni umanitare sau către partenerii de punere în aplicare a ajutorului umanitar.
69. UE salută atenția pe care ONU o acordă crizelor „sub-finanțate” printr-o componentă specifică a CERF destinată direcționării resurselor suplimentare către aceste crize, în special în cazurile în care acestea corespund unor „crize uitate” ⁽³⁾ și reamintește importanța unei alocări transparente, bazate pe necesități, a fondurilor CERF.
70. Un alt punct important de interes privind îmbunătățirea răspunsului global la crizele umanitare îl reprezintă încercarea de a asigura o mai bună coerență și coordonare între diverșii actori implicați, precum și o identificare și o clasificare clară, în funcție de priorități, a decalajelor de răspuns prin aplicarea „abordării de grup” ⁽⁴⁾ și consolidarea sistemului coordonatorilor umanitari. UE sprijină în totalitate aceste eforturi, reamintind că ar trebui să includă toți actorii umanitari și că ar trebui să servească scopului de îmbunătățire a modului de acordare, pe teren, a ajutoarelor umanitare celor care au mai multă nevoie.
71. În afară de eforturile întreprinse la nivel de UE în domeniul asistenței umanitare, UE recunoaște pe deplin necesitatea consolidării cooperării cu ceilalți în ce privește bunele practici privind ajutorul umanitar și acțiunile de răspuns și sensibilizare eficiente în domeniul umanitar. UE
- reafirmă că eforturile sale ar trebui să fie ferm ancorate în abordările internaționale globale, UN-OCHA având rolul de coordonator central. Rezoluția 46/182 a Adunării Generale a ONU rămâne referința de bază în această direcție.
72. UE recunoaște că această contribuție a sa, ca o uniune de donatori (guvernamentali) tradiționali de ajutoare umanitare, reprezintă doar o mică parte din solidaritatea și umanitatea generală atât de des exprimate prin donațiile private și sprijinul intens acordat de familii sau grupuri celor nevoiași. Extinderea bazei de donatori guvernamentali ar putea avea o contribuție semnificativă la acoperirea nevoilor umanitare tot mai mari. Toate formele de ajutor umanitar ar trebui acordate în conformitate cu principiile umanitare. Pentru a exista siguranța că aceste resurse ajung acolo unde este nevoie și pentru a ajuta la consolidarea responsabilizării, este important ca toți donatorii să raporteze contribuțiile umanitare pe care le fac serviciului de monitorizare financiară gestionat de UN-OCHA. Pot fi explorate în mod util modalitățile de înregistrare mai eficiente în sistemul de monitorizare financiară a surselor de finanțare care nu provin prin intermediul guvernelor pentru a se putea menține o imagine mai corectă a răspunsului umanitar global.
73. UE va continua să coopereze strâns cu alți donatori importanți de asistență umanitară oficială, atât în cadrul inițiativei referitoare la bunele practici privind acțiunile umanitare, cât și prin numărul mare de contacte între donatori, atât în context bilateral, cât și multilateral. De asemenea, UE va încuraja eforturile bilaterale și comune de informare în vederea extinderii bazei de donatori dincolo de limitele sale tradiționale.
74. UE recunoaște că un element cheie în salvarea de vieți — în special în cazul dezastrelor naturale bruște — îl reprezintă capacitatea locală. Prin urmare, UE își va consolida eforturile pentru a asigura o capacitate de construcție locală mai bună celor care sunt cel mai bine plasați pentru a interveni în caz de dezastru.

⁽¹⁾ Fonduri comune naționale accesibile partenerilor de punere în aplicare a ajutorului umanitar și gestionate de coordonatorul permanent ONU/coordonatorul umanitar.

⁽²⁾ Rezoluția 60/124 a Adunării Generale a ONU din 15 decembrie 2005.

⁽³⁾ Crize umanitare identificare de Evaluarea Comisiei privind crizele uitate (DG ECHO) ca având un răspuns limitat din partea donatorilor, curențe generale de finanțare și un grad scăzut de atenție din partea mijloacelor de informare în masă.

⁽⁴⁾ Nota explicativă a comitetului permanent pentru cooperarea între agenții privind utilizarea metodei de grup pentru consolidarea răspunsului umanitar, 23 noiembrie 2006. Metoda de grup funcționează la două niveluri. La nivel global, metoda creează capacități în zone cheie de decalaj. La fața locului, metoda de grup consolidează coordonarea și capacitatea de răspuns prin mobilizarea grupurilor de agenții și actori umanitari pentru a răspunde în zone specifice de activitate, fiecare grup având un conducător desemnat și cu responsabilități clare.

5. Continuum/Contiguum în Ajutorul umanitar

5.1. Reducerea riscului și vulnerabilității printr-un mai bun nivel de pregătire

75. UE recunoaște că reducerea riscului și a vulnerabilității printr-un mai bun nivel de pregătire constituie un element

esențial pentru menținerea vieții, în special în zonele vulnerabile la dezastre naturale și schimbări climaterice. UE este dedicată promovării reducerii riscului de dezastru și a pregătirii pentru cazurile de dezastru în țările în curs de dezvoltare prin acțiuni coerente și coordonate la nivel local, național și regional. Prin urmare, UE va promova eforturile internaționale desfășurate în contextul Cadrului de acțiune Hyogo, precum și sprijinul acordat rolului coordonator al strategiei internaționale de reducere a efectelor dezastrelor, în scopul creșterii capacităților de reacție la nivel local, regional și național, prin intermediul planificării și acțiunilor strategice.

76. UE va stabili o abordare politică globală a UE pentru sprijinirea acțiunilor din acest domeniu, cu un accent deosebit pe țările și regiunile predispuse la dezastre și pe grupurile cu cea mai mare vulnerabilitate. UE va sprijini activitățile de pregătire la nivel comunitar în domeniul operațiunilor umanitare și va integra noțiunea de reducere a riscurilor de producere a dezastrelor în cadrul politicii sale de dezvoltare pe baza strategiilor naționale ale țărilor predispuse la dezastre ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

5.2. Tranziția și redresarea imediată și asigurarea legăturii cu ajutorul pentru dezvoltare

77. Redresarea și reconstrucția după producerea unui dezastru este o provocare majoră, care necesită acțiuni structurale și de dezvoltare care să urmeze ajutorului de urgență imediat. Prin urmare, este important să se asigure că ajutoarele umanitare, de dezvoltare și alte instrumente relevante de ajutor funcționează mai bine împreună, în special în situații de instabilitate și în cazurile în care comunitățile încearcă să se redreseze după efectele unei crize. Realizarea unei legături mai eficiente între ajutor, reabilitare și dezvoltare (LARD) necesită o coordonare din partea actorilor implicați în acțiunile umanitare și de dezvoltare încă din fazele inițiale ale răspunsului la criză, precum și acționarea în paralel pentru a asigura o tranziție ușoară. Acest lucru necesită o conștientizare reciprocă a diferitelor modalități, instrumente și abordări de către toți actorii implicați în acțiunile de ajutorare, precum și strategii de tranziție inovative și flexibile. La nivel internațional, „grupul de redresare rapidă” studiază în mod specific posibilitatea abordării legăturii dintre ajutorul pentru redresare și cel pentru dezvoltare în fazele inițiale ale răspunsului la dezastru.
78. UE va coopera pentru a propune metode practice de abordare ale LARD. Aceste metode ar trebui să se bazeze pe experiențele și lecțiile învățate și să abordeze chestiunea îmbunătățirii cooperării între agențiile umanitare și de dezvoltare și ceilalți actori implicați în ajutorul umanitar, inclusiv din comunitatea internațională, în special pe teren

și în situații de urgență complexe sau de instabilitate. În cazul mediilor aflate în tranziție, persistă necesitatea asigurării sinergiilor între ajutorul umanitar și ajutorul pentru dezvoltare, respectând totodată obiectivele, principiile și abordările lor distincte.

PARTEA A DOUA — COMUNITATEA EUROPEANĂ ȘI AJUTORUL UMANITAR

79. Politica comunitară în domeniul ajutorului umanitar este guvernată de Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului din 20 iunie 1996 ⁽³⁾ care stabilește principalele obiective ale ajutorului umanitar comunitar acordat țărilor terțe.
80. Comunitatea va aplica principiile comune și de bună practică definite în partea întâi, în cadrul comun stabilit pentru acordarea de ajutor umanitar UE.

1. Avantaj comparativ

81. Comunitatea se distinge prin avantajul său comparativ și valoarea adăugată, care permit asigurarea unei complementarități cu politicile bilaterale ale statelor membre și ale altor donatori umanitari.
82. În numele Comunității, Comisia asigură valoare adăugată prin următoarele roluri.
83. În primul rând, o prezență globală. Punerea în aplicare a ajutorului umanitar comunitar este susținută printr-o rețea de experți de teren localizați în întreaga lume, care își desfășoară activitatea în birouri locale, inclusiv în birouri regionale de sprijin. Acest lucru face din Comunitate unul dintre puținii donatori care au o prezență umanitară extinsă la nivel de specialiști de teren. În plus, Comisia poate recurge la sprijinul oferit de rețeaua sa extinsă de delegații. Acest lucru permite Comunității să își îndeplinească funcția de alocare a ajutoarelor în mod eficient, pe baza prezenței, a experienței (în special în evaluarea nevoilor) și a rapidității de răspuns, dar și să își asiste partenerii în mod activ pe teren în vederea îmbunătățirii răspunsului umanitar global. Mai mult decât atât, Comunitatea este bine poziționată pentru a completa în mod rapid, după cum este cazul, contribuțiile bilaterale ale statelor membre ale UE ca răspuns la criză.
84. În al doilea rând, cu sprijinul statelor membre, asigură coerența politicilor comunitare, în special în punctele de întâlnire dintre politicile comunitare în domeniul ajutorului umanitar, al dezvoltării, al securității alimentare, al sănătății publice și al drepturilor omului, inclusiv prin asigurarea legăturii între ajutor, reabilitare și dezvoltare (LARD), reducerea riscului de dezastru și strategiile de pregătire.

⁽¹⁾ Consensusul european privind politica de dezvoltare, alineatul (21).

⁽²⁾ În acest context, UE notează pozitiv principiile „Pentru a reconstrui mai bine” enunțate în raportul „Propuneri de bază pentru a reconstrui mai bine” întocmit de trimisul special al Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite pentru redresarea după tsunami, William J. Clinton, decembrie 2006.

⁽³⁾ JO L 163, 2.7.1996, p. 1.

85. În al treilea rând, promovarea unor bune practici umanitare. De-a lungul anilor, Comunitatea a atins niveluri crescute de recunoaștere în calitate de donator de referință și factor important de contribuție la acțiunea umanitară. Comunitatea este un deschizător de drumuri în a garanta că alocarea ajutoarelor umanitare se efectuează în funcție de necesități și că nu este trecută cu vederea nicio criză în ce privește răspunsul umanitar internațional. De asemenea, Comunitatea se află în poziția unică de a putea încuraja alți donatori umanitari să pună în aplicare în mod eficient și principal strategiile de ajutor umanitar.
86. În al patrulea rând, Comunitatea are deseori un avantaj comparativ, putând interveni în mod mai flexibil în situații politice delicate.
87. În al cincilea rând, facilitează coordonarea. Comisia va continua să promoveze coordonarea strânsă între activitățile proprii și cele ale statelor membre, atât la nivel decizional, cât și pe teren. De asemenea, Comisia va sprijini coordonarea cu alți donatori și cooperează cu sistemul ONU pentru a asigura coordonarea strategică atât a răspunsurilor specifice la situații de criză, cât și a chestiunilor politice la nivel de sedii centrale și de teren.

2. Aplicarea bunelor practici în domeniul ajutorului umanitar

88. În vederea evaluării necesităților, Comisia a elaborat o metodologie specifică de analiză a vulnerabilității în general și a stării de criză, anual, la nivel comparativ de țară — evaluarea necesităților globale. Metodologia este publică și a fost distribuită la nivel larg drept „bună practică” în cadrul bunelor practici privind acțiunile umanitare. Această abordare încadrează strategia Comunității de programare anuală a ajutoarelor umanitare. Se efectuează analize detaliate ale necesităților pentru a se determina răspunsurile specifice la criză, pe baza unei experiențe operaționale valoroase și a legăturii strânse cu partenerii de aplicare.
89. Pentru a asigura o abordare echitabilă, care acordă o atenție deosebită crizelor care sunt neglijate în răspunsul umanitar global, Comisia aplică o metodă specifică de identificare a „crizelor uitate” și de asigurare a unui răspuns corespunzător în ce privește finanțarea.
90. Prin programele de finanțare a pregătirii pentru dezastru, inclusiv DIPECHO, cu sprijinul bugetului pentru ajutor umanitar, Comisia a dobândit o experiență practică apreciabilă în domeniul pregătirii pentru dezaastre, concentrându-se pe activități desfășurate la nivel de comunitate, cum ar fi: sensibilizarea, exercițiile de pregătire pentru cazuri de urgență, sistemele locale de avertizare timpurie, programe de formare și de instruire. Aceste activități servesc la diminuarea efectelor dezastrului asupra populațiilor vulnerabile. Această metodă de pregătire pentru dezaastre la nivel comunitar ar trebui să continue, împreună cu alte tipuri de eforturi, integrarea acțiunilor de reducere a riscului de dezastru în ajutorul pentru dezvoltare pe termen lung.
91. Comisia va menține un nivelul ridicat al calității răspunsului, precum și capacitatea de a reacționa rapid. Pentru a putea face acest lucru, Comisia și-ar putea consolida nivelul de pregătire pre-criză, inclusiv evaluările situaționale și analiza capacității de răspuns și a acordurilor privind efortul intensificat, în special prin utilizarea vastei experiențe și prezențe în teren a Comisiei în domeniul umanitar (experți ECHO și birouri regionale de sprijin). Acordurile Comisiei vor continua să confere valoare adăugată și ar trebui să fie interconectate cu cele ale statelor membre și ale partenerilor de punere în aplicare (inclusiv echipele ONU de coordonare și de evaluare a dezaastrelor).
92. Comisia lucrează în parteneriat strâns cu organizațiile umanitare — în special cu agențiile de ajutor ale ONU, Crucea Roșie/Mișcarea Semilunii Roșii și ONG-uri care se află în cea mai bună poziție pentru aplicarea ajutoarelor umanitare pe teren. O abordare susținută a parteneriatului este consfințită prin acordurile care reglementează relațiile cu aceste organizații.
93. Comunitatea trebuie să asigure independența acțiunilor umanitare de alte obiective, cum ar fi cele politice și militare, atât în cazul mecanismelor de răspuns în situații de criză, cât și de protecție civilă.
94. La nivel UE, responsabilitatea financiară cu privire la bugetul comunitar este foarte strictă. Cerințele de raportare și procedurile pentru ajutoarele umanitare gestionate de către Comisie sunt, în consecință, în prezent, printre cele mai exigente în rândul donatorilor publici importanți. Aceasta este o cerință clară în ce privește responsabilitatea față de cetățenii europeni, fiind monitorizată cu mare atenție de către instituții și reflectată de faptul că toate deciziile de finanțare comunitară sunt aduse la cunoștința publicului. Comunitatea se angajează să își continue eforturile de integrare și simplificare a procedurilor sale din domeniul ajutorului umanitar pentru a reduce sarcinile administrative ale organizațiilor care le aplică în cadrul normelor aplicabile. Armonizarea modului de raportare de către Comunitate în sfera ajutoarelor umanitare se va realiza în conformitate cu dispozițiile aplicabile responsabilității financiare generale și controlului general.
95. Pentru a se asigura și îmbunătăți eficiența și consecvența sistemelor de ajutor comunitar din cadrul Comunității și al statelor membre, Comisia utilizează „sistemul celor 14 puncte” pentru raportarea de către statele membre a contribuțiilor lor umanitare. Acest sistem de raportare este armonizat și prezentat serviciului de monitorizare financiară al OCHA, contribuind la calitatea globală a raportării în domeniul ajutoarelor umanitare.

96. Statele membre și Parlamentul European încurajează Comisia să pună în aplicare bunele practici privind acțiunile umanitare și se angajează să studieze cu atenție chestiunea adecvării modului de alocare bugetară a ajutorului umanitar în baza perspectivelor financiare viitoare.
97. În mod concret, pe termen mediu Comisia va încerca să:
- își consolideze rolul în susținerea acțiunilor umanitare,
 - își îmbunătățească eforturile de sporire a nivelului de cunoaștere a principiilor/aspectelor umanitare în munca pe care o desfășoară instituțiile UE,
 - acționeze ca o forță motrice, în special în cadrul UE, pentru aplicarea unei abordări bine coordonate, bazate pe „cele mai bune practici”, în acordarea ajutoarelor umanitare,
 - faciliteze participarea tuturor statelor membre la acordarea de ajutoare umanitare prin împărtășirea experienței acumulate și acordarea de asistență specializată (de ex. cu privire la modalități de acordare, la parteneri) atunci când este cazul, acordându-se o atenție deosebită încurajării participării societății civile din statele membre ale UE care au aderat de curând,
 - conlucreze cu ceilalți parteneri, inclusiv ONU, Crucea Roșie/Mișcarea Semilunii Roșii și ONG-urile umanitare în vederea realizării unei analize mai bune a necesităților și a identificării decalajelor constante dintre răspunsuri,
 - promoveze o împărtășire mai sistematică a strategiilor, evaluărilor necesităților și a analizelor de context pentru a îmbunătăți performanțele colective privind acordarea ajutoarelor,
 - promoveze politicile sectoriale cu valoare adăugată pe baza celei mai bune practici internaționale în domenii politice specifice (de ex. copiii în situațiile de urgență, ajutoarele alimentare, sănătate),
 - consolideze coordonarea cu alte politici și instrumente (LARD, instrumente de stabilitate și protecție civilă),
 - își îmbunătățească și mai mult capacitatea de a răspunde rapid și flexibil în cazul dezastrelor spontane,
 - examineze mai îndeaproape chestiunea transportului, logisticii și a nivelului de pregătire pre-dezastru, inclusiv amplasarea prealabilă a stocurilor,
 - continue colaborarea cu alți parteneri pentru a asigura calitatea ajutoarelor umanitare și responsabilitatea pentru acestea facilitând, în același timp, răspunsuri rapide și flexibile atunci când este cazul,
- continuă să integreze și să își simplifice cerințele administrative, astfel încât să se consolideze colaborarea cu ceilalți parteneri și să se îmbunătățească eficiența de pe teren,
- asigure o înțelegere și o aplicare consecvente a standardelor și orientărilor acceptate la nivel internațional în domeniul acordării de ajutor umanitar, completând respectivele orientări cu abordări adaptate în cazul identificării de decalaje,
- sistematizeze experiența acumulată din intervențiile în cazuri de criză, în plus față de menținerea unui program periodic de evaluare externă și audit, contribuind astfel la îmbunătățirea eficienței operațiunilor de ajutor finanțate de Comunitate,
- comunice publicului european impactul și importanța ajutorului umanitar pentru a asigura un nivel ridicat al sprijinului cetățenilor.
98. Așadar, Comunitatea încearcă să adauge valoare aplicând ea însăși bunele practici în domeniul ajutorului umanitar și al parteneriatelor, încurajând și pe ceilalți să facă astfel, prin promovarea unor răspunsuri calitative bazate pe nevoi, care să integreze experiența acumulată din crizele anterioare, și prin depunerea de eforturi continue pentru îmbunătățirea performanțelor și a profesionalismului în situațiile de acordare de ajutor umanitar.

PARTEA A TREIA — DISPOZIȚII FINALE

99. Convenind asupra prezentei declarații, Consiliul și reprezentanții guvernelor statelor membre, Parlamentul European și Comisia Europeană se angajează să conlucreze în direcția îmbunătățirii continue a eficacității ajutorului umanitar acordat de UE.
100. Comisia Europeană va prezenta un plan de acțiune pentru măsurile practice de punere în aplicare a prezentei declarații, în strânsă colaborare cu alte părți interesate relevante și acordând atenția cuvenită rolurilor și competențelor care le revin tuturor actorilor implicați în acordarea de ajutor umanitar al UE.
101. Progresul înregistrat de UE în punerea în aplicare a prezentului Consens cu privire la ajutorul umanitar ar trebui discutat în mod periodic în cadrul Consiliului și cu Parlamentul European și revizuit după cinci ani de la data semnării.

ANEXĂ

Principii, standarde și criterii de evaluare a ajutorului umanitar

- Ajutorul și protecția trebuie acordate cu respectarea demnității umane, a valorilor umanitare și a drepturilor omului, astfel cum sunt consfințite în dreptul internațional. Aceasta implică faptul că acordarea ajutorului nu ar trebui să fie influențată de interese specifice economice, politice, culturale sau religioase. Evaluarea necesităților ar trebui să constituie întotdeauna piatra de temelie a programelor umanitare. Aici sunt avute în vedere principiile imparțialității, ale neutralității și ale independenței față de orice program politic, economic sau religios, inclusiv de politică externă a oricărui guvern sau grup de guverne (→ *criteriile de impact, acoperire și eficiență emise de OCDE-CSD*).
 - Ajutorul de urgență de calitate ar trebui acordat cât de curând posibil, unui număr cât mai mare posibil de persoane afectate, cât de rapid posibil având în vedere resursele disponibile. Acest lucru necesită pregătirea în timp util de capacități corespunzătoare de răspuns și pregătire pentru cazuri de urgență (→ *criteriile de actualitate, acoperire și eficiență emise de OCDE-CSD*).
 - Administratorii ajutoarelor umanitare ar trebui să fie răspunzători pentru rezultatele și impactul obținute, și nu doar pentru modul în care sunt gestionate resursele. Ei ar trebui să fie răspunzători față de persoanele afectate și față de contribuabilii donatori. Modalitățile de obținere a transparenței și a responsabilității sunt constituite din planificarea profesională, monitorizare, evaluare și audit (→ *criteriile de impact, durabilitate, acoperire și eficiență emise de OCDE-CSD*).
 - Toate persoanele afectate ar trebui tratate drept ființe umane capabile și demne și nu drept obiecte neajutate. Modul în care este acordat ajutorul poate fi la fel de important ca și ajutorul în sine. Populațiile afectate ar trebui să participe la luarea deciziilor care le afectează viețile. Participarea este în același timp un drept universal și o practică de bună gestionare (→ *criteriile de adecvare și relevanță emise de OCDE-CSD*).
 - Ajutorul ar trebui acordat într-o manieră care să ia în considerare complexitatea și diversitatea de vulnerabilități umane și ar trebui să includă chestiuni transversale, cum ar fi sexul persoanelor și impactul imediat și pe termen lung asupra mediului. Nevoile bărbaților nu sunt identice cu cele ale femeilor. Nici drepturile și nevoile copiilor nu sunt aceleași cu cele ale unui adolescent sau ale unui adult. În mod similar, anumite grupuri etnice sau religioase pot necesita abordări, considerații sau atenții speciale, cum ar fi de exemplu tipul de hrană distribuită pentru consum (→ *criteriile de adecvare și relevanță emise de OCDE-CSD*).
 - Deși prioritatea absolută o constituie salvarea imediată de vieți și rezolvarea nevoilor, ajutorul de urgență ar trebui să fie o bază solidă pentru dezvoltarea umană de lungă durată, inclusiv dezvoltarea culturală și a mediului. Este necesară planificarea pe termen mai lung și coordonarea cu donatorii pentru dezvoltare pentru realizarea de programe integrate care să coreleze programele de urgență cu programele pe termen mediu, în special programele de reabilitare, reconstrucție și dezvoltare. Acest lucru ar trebui să ajute populațiile să își restabilească și consolideze propriile lor mecanisme tradiționale de adaptare (→ *criteriile de impact, conectare, coerență și durabilitate emise de OCDE-CSD*).
 - Resursele de urgență ar trebui gestionate în mod profesional, acordându-se toată atenția costurilor implicate. Bunele practici în domeniul gestionării și sprijinirii personalului reprezintă o funcție esențială a gestionării, în timp ce prioritățile sunt reprezentate de siguranța, bunăstarea, drepturile, demnitatea și eficiența personalului (→ *criteriile de eficiență și eficacitate(a costurilor) emise de OCDE-CSD*).
 - Efectele dăunătoare neintenționate potențiale ale răspunsului umanitar (de ex. prelungirea conflictului) sau efectele care promovează inegalitatea în rândul beneficiarilor ajutorului ar trebui identificate încă din etapele inițiale ale programului respectiv și ar trebui evitate într-o manieră pro-activă (→ *criteriile de eficiență, adecvare, relevanță și impact emise de OCDE-CSD*).
-